

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA DEL PRÒXIM ORIENT
I EGIPT**

Coordinació: BOUSO GARCIA, MONICA

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA DEL PRÒXIM ORIENT I EGIPTES			
Codi	100067			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	BOUSO GARCIA, MONICA			
Departament/s	HISTORIA			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BOUSO GARCIA, MONICA	monicabouso@historia.udl.cat	6	Dilluns i dimarts de 15 a 16 h. Despatx 1.29

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu de l'assignatura és introduir l'alumne en l'estudi de les societats antigues a través de l'aprenentatge, en primer terme, de 1) la terminologia i metodologia específica de les diverses disciplines que estudien el passat, i 2) les tendències, problemàtiques i aproximacions actuals a la recerca de les cultures tractades a l'assignatura.

En segon terme, s'explorà l'arqueologia i la història del Pròxim Orient Antic, tractant de manera específica Mesopotàmia i Egipte, amb l'objectiu d'assolir una bona comprensió de les principals cultures originades en aquestes regions, els seus desenvolupaments i reconèixer la seva influència en les cultures i societats posteriors. S'identificarà la seva diversitat geogràfica i cultural, sincrònicament i diacrònicament des del període Neolític final fins a l'Edat del Ferro. Es prestarà una atenció especial als processos de formació de les societats complexes com l'aparició de l'urbanisme, l'escriptura i l'estat, entre d'altres temes.

Així doncs, s'examinarà en particular la geografia, la societat, l'economia, la cultura material, la literatura, els costums funeraris i religiosos d'aquestes regions a partir de l'estudi interdisciplinari de les evidències disponibles (arqueològiques, textuais, artístiques etc.), fent especial ressò en la necessitat d'integrar totes les dades per tal de dur a terme un anàlisi coherent i crític d'aquestes cultures. De tal manera l'alumne aprendrà a analitzar les dades arqueològiques, es familiaritzarà amb els diversos sistemes d'escriptura i llengües emprades al llarg del temps en aquestes regions; i el comentari a classe de les fonts més rellevants li permetrà apropar-se a aquestes cultures en els seus propis termes.

Prerequisits	Corequisits

És recomanable (no obligatori) el coneixement de la llengua anglesa o francesa per tal de garantir l'accés a una bibliografia recomanada més àmplia.

Objectius acadèmics de l'assignatura

O1: Conèixer i utilitzar la terminologia i les diferents tècniques emprades en l'estudi de la història. Ser capaç de cercar informació de fonts diverses des d'una perspectiva crítica.
O2: Assolir uns coneixements bàsics sobre els principals períodes històrics de la zona d'estudi i les seves característiques, així com conèixer les principals fonts per al seu estudi.
O3: Analitzar i reflexionar críticament sobre les fonts textuais, historiogràfiques, arqueològiques i la interpretació de mapes, gràfiques, etc.

O4: Desenvolupar la habilitat de gestionar la informació: capacitat d'anàlisi i síntesis: elaborar un discurs coherent i sintètic sobre els coneixements adquirits, alhora que un raonament crític.
Utilitzar adequadament els termes tècnics i els conceptes claus tractats durant el curs.

Competències significatives

Introducció en la metodologia i terminologia històrica.
Conèixer i accedir als materials i eines de referència en la matèria: consultar i emprar correctament la bibliografia crítica fonamental amb l'ús de les eines bàsiques de recerca bibliogràfica.

Conèixer i contextualitzar les diferents cultures de l'Antic Orient i Egipte: saber situar els seus orígens i desenvolupament històric, així com una bona comprensió de les principals fonts per al seu estudi.
Comprendre els contextos en què s'originen i el dinamisme d'aspectes crucials com l'aparició de l'urbanisme, l'escriptura, l'estat, etc.

Familiaritzar-se amb les fonts primàries i la literatura més rellevant sobre el tema: anàlisi i reflexió crítica de les fonts (aportacions, problemàtiques, limitacions, etc.)

Exposar oralment i per escrit de forma organitzada i coherent els coneixements adquirits, així com la utilització adequada de la terminologia específica de la disciplina.

Continguts fonamentals de l'assignatura

HISTÒRIA ANTIGA

Bloc I: PRÒXIM ORIENT

- Tema 1. Introducció. Fonts - Marc geogràfic i cronològic - Història de l'Assiriologia (dues sessions)
- Tema 2. Dels primers vilatges a les societats urbanes i complexes (dues sessions)
- 2.1. El fenomen Ubaid
- 2.2. El fenomen Uruk
- Tema 3. L'origen de l'escriptura cuneïforme (una sessió)
- Tema 4. Ciutats-estat i dinasties (dues sessions)
- 4.1. El període Dinàstic Arcaic
- 4.2. El període d'Akkad: La Dinastia de Sargon
- 4.3. El període Neosumeri: La Tercera Dinastia d'Ur
- Tema 5. L'emergència dels estats regionals (tres sessions)
- 5.1 El període paleobabilònic

5.2. El Pròxim Orient durant la segona meitat del segon mil·lenni

Tema 6. L'edat dels Imperis: el Pròxim Orient durant el primer mil·lenni (tres sessions)

6.1. L'Imperi Neoassiri

6.2. L'Imperi Neobabilònic dels caldeus

6.3. L'Imperi Persa

Tema 7. Societat. Urbanisme - Institucions - Dret - Relacions internacionals (una sessió)

Tema 8. Economia. Agricultura i ramaderia - Artesania - Comerç i intercanvi (una sessió)

Tema 9. Pràctiques religioses. Pràctiques funeràries (una sessió)

Tema 10. Literatura. Coneixement. Art (una sessió)

Bloc II. EGIPTE

Tema 1. Introducció. Fonts - Marc geogràfic i cronològic - Història de l'Egiptologia (una sessió)

Tema 2. El període Predinàstic (una sessió)

Tema 3. L'origen de l'escriptura jeroglífica (una sessió)

Tema 4. El període Tinita: les primeres dinasties (una sessió)

Tema 5. El Regne Antic (una sessió)

Tema 6. El Primer període intermedi (una sessió)

Tema 7. El Regne Mig (una sessió)

Tema 8. El Segon període intermedi (una sessió)

Tema 9. El Regne Nou (una sessió)

Tema 10. El Tercer període intermedi (una sessió)

Tema 11. Societat. Urbanisme - Institucions - Dret - Relacions internacionals (una sessió)

Tema 12. Economia. Agricultura i ramaderia - Artesania - Comerç i intercanvi (una sessió)

Tema 13. Pràctiques religioses. Pràctiques funeràries (una sessió)

Tema 14. Literatura. Coneixement. Art (una sessió)

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Presentació dels temes, discussió col·lectiva de diverses fonts (textos, mapes, objectes, plànols, etc.)	1,2,3,4		60	80,5

Seminaris (S)					
Pràctiques (P)	Es faran diverses pràctiques al llarg del curs sobre els continguts exposats a classe	1,2,3,4		5	5
Treballs (T)	Dos treballs escrits. Una exposició oral	1,2,3,4		5	22
Tutories (Tut)	Una tutoria obligatòria per preparar els treballs, així com tutories discrecionals			5	5
Altres (AA)					
Avaluació (AV)					
TOTAL				75	112,5

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	Es valorarà positivament l'assistència regular i la participació a classe	Influirà en la nota final	1,2,3,4		
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Dues proves escrites		1,2,3,4		25 25
Informe (In) / Treballs (T)	Dos treballs escrits Una exposició oral		1,2,3,4		20 20 10
Altres (A)					
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

- **Bibliografia general:**

AAVV (1998) *Cambridge Ancient History*. Cambridge: Cambridge University Press.

LÓPEZ, JESÚS; SANMARTÍN, JOAQUÍN (1993) *Mitología y religión del Oriente Antiguo I, Egipto, Mesopotamia*. Sabadell: AUSA.

SASSON, JACK M., ed. (2000) *Civilizations of the Ancient Near East*. Peabody (Ma.): Hendrickson Publishers.

SERRANO, JOSÉ MIGUEL; SANMARTÍN, JOAQUÍN (1998) *Historia antigua del Próximo Oriente: Mesopotamia y Egipto*. Madrid: Akal.

Col·leccions de textos antics *online*:

CDLI: The Cuneiform Digital Library Initiative.

ETCSRI: Electronic Text Corpus of Sumerian Royal Inscriptions.

Per a fonts epigràfiques i papirologiques egípcies el portal: <http://www.trismegistos.org>.

PRÒXIM ORIENT:

AKKERMANS, PETER M.M.G., and SCHWARTZ, GLENN M. (2003) *The Archaeology of Syria. From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies (ca. 16,000-300 BC)*. Cambridge: Cambridge University Press.

ARUZ, JOAN; GRAFF, SARAH B., and YELENA RAKIC, eds. (2014) *Assyria to Iberia: at the dawn of the classical age*. New York: The Metropolitan Museum of Art; New Haven; London: distributed by Yale University Press.

CLINE, ERIC H. (2015) *1177 a.C.: el año en que la civilización se derrumbó*. Barcelona: Crítica.

KRAMER, SAMUEL NOAH (2010) *La historia empieza en Sumer. 39 primeros testimonios de la historia escrita*. Madrid: Alianza Editorial.

LIVERANI, MARIO (1995) *El Antiguo Oriente. Historia, Sociedad y Economía*. Barcelona: Crítica.

_____ (2003) *Relaciones Internacionales en el Próximo Oriente Antiguo 1600-1100 A.C.* Barcelona: Edicions Bellaterra.

_____ (2006) *Uruk. La primera ciudad*. Barcelona: Bellaterra.

MARGUERON, JEAN-CLAUDE (1996) *Los Mesopotámicos*. Madrid: Cátedra.

OATES, JOAN (1986) *Babylon*. London: Thames and Hudson, Ltd.

OPPENHEIM, A. LEO (2003) *La Antigua Mesopotamia. Retrato de una civilización extinguida*. Madrid: Gredos.

POSTGATE, J. N. (1999) *La Mesopotamia arcaica: sociedad y economía en el amanecer de la historia*. Madrid: Ed. Akal.

ROTHMAN, M., ed. (2001) *Uruk Mesopotamia & Its Neighbors. Cross-Cultural Interactions in the Era of State Formation*. Santa Fe: School of American Research Press.

SALLABERGER, WALTHER and SCHRAKAMP, INGO, eds. (2015) *History & philology. ARCANE: associated regional chronologies for the ancient Near East and the eastern Mediterranean; III*. Turnhout: Brepols.

SANMARTÍN, JOAQUÍN (1999) *Códigos legales de tradición babilónica*. Madrid: Trotta; Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

SODEN, WOLFRAM VON (1987) *Introducción al orientalismo antiguo*. Sabadell: AUSA.

VAN DE MIEROOP, MARC (2007) *A History of the Ancient Near East, ca. 3000-323 BC*. Oxford: Blackwell

Publishing.

EGIPTE:

ASSMANN, JAN (2005) *Death and Salvation in Ancient Egypt*. Ithaca and London: Cornell University Press.

BARD, KATHRYN, A. (2008) *An introduction to the Archaeology of Ancient Egypt*. Oxford: Blackwell Publishing.

DAVID, ROSALIE (2004) *Religión y magia en el Antiguo Egipto*. Barcelona: Crítica.

GRIMAL, NICOLAS (2004) *Historia del Antiguo Egipto*. Madrid: Akal.

FASSONE, ALESSIA; FERRARIS, ENRICO (2008) *Egipto*. Los Diccionarios de las Civilizaciones. Barcelona: Electa Mondadori.

KEMP, BARRY J. (2006) *100 jeroglíficos. Introducción al mundo del Antiguo Egipto*. Barcelona: Crítica.

MARK, SAMUEL (1998) *From Egypt to Mesopotamia. A Study of Predynastic Trade Routes*. Texas A&M: University Press; London: Chatham Publishing.

QUIRKE, STEPHEN (1992) *Ancient Egyptian Religion*. London: British Museum Press.

QUIRKE, STEPHEN Y SPENCER, JEFFREY (2004) *El Antiguo Egipto en el Museo Británico*. Madrid: Alianza Editorial. Trad. Javier Alonso [*The British Museum Book of Ancient Egypt 1992 The Trustees of the British Museum*]

SHAW, IAN (2007) *Historia del Antiguo Egipto*. Madrid: La Esfera de los Libros.

SHAW, IAN; NICHOLSON, PAUL (2004) *Diccionario Akal del antiguo Egipto*. Madrid: Akal.

WILKINSON, RICHARD. W. (2000) *The Complete Temples of Ancient Egypt*. London: Thames & Hudson.

WILKINSON, TOBY (2004) *El origen de los faraones. Los recientes descubrimientos que reescribirán los orígenes del Antiguo Egipto*. Barcelona: Ediciones Destino.

WILKINSON, TOBY, ed. (2010) *The Egyptian World*. London and New York: Routledge.

WOODS, CHRISTOPHER, ed. (2010) *Visible Language. Inventions of writing in the Ancient Middle East and beyond*. Chicago: Oriental Institute Museum Publications 32.